

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Domaće banke – zaklonjene od financijske oluje?

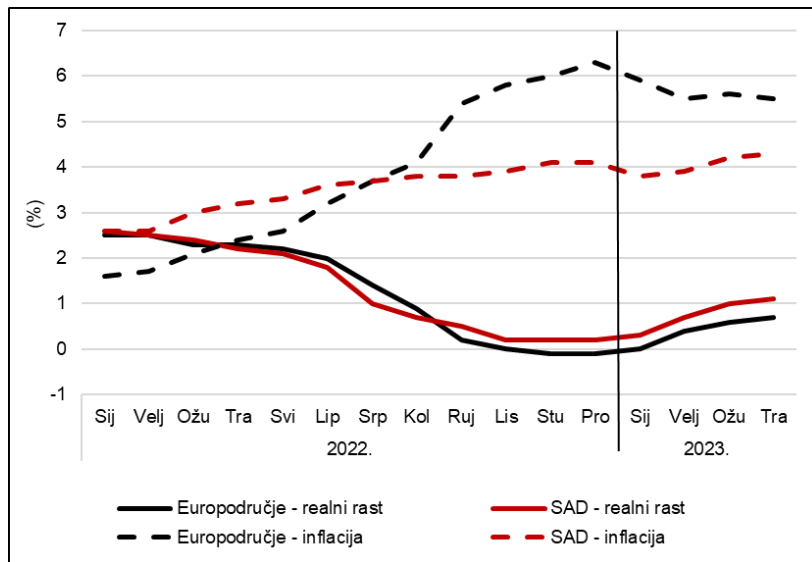
Dan financijskih institucija

Boris Vujčić, guverner
Zagreb, 24. travnja 2023.

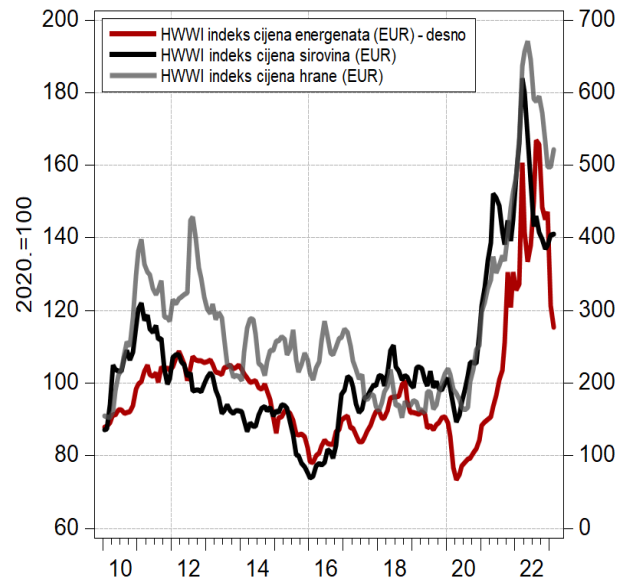
Gospodarski izgledi se stabiliziraju, a inflacija, iako usporava, i dalje ostaje povišena

Očekivanja gospodarskog rasta i inflacije za 2023.

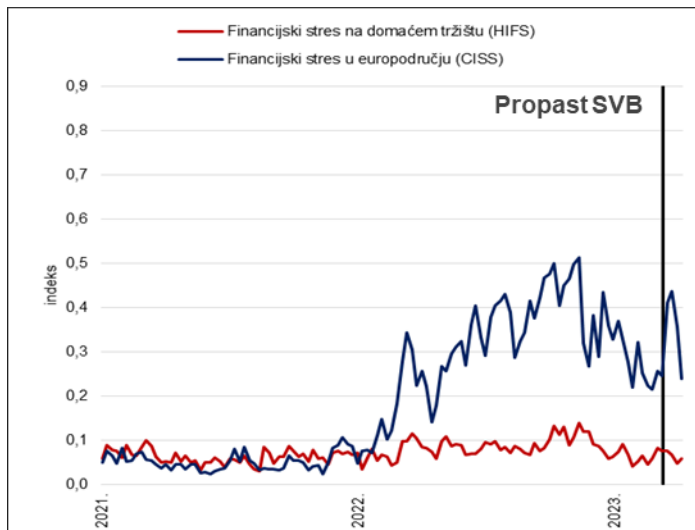
Izvor: Consensus forecast

Cijene energije i sirovina na svjetskim tržištima

Stresna epizoda u bankarskom sektoru zasad nije znatnije utjecala na financijska tržišta

Financijski stres u europodručju je privremeno porastao nakon propasti SVB

Napomena: CISS (Composite indicator of systemic stress in the financial system) je kompozitni indikator kojim se mjeri financijski stres u europodručju. HIFS (Hrvatski indeks financijskog stresa) mjeri financijski stres na domaćem tržištu (više o metodologiji vidi u Okviru 1.

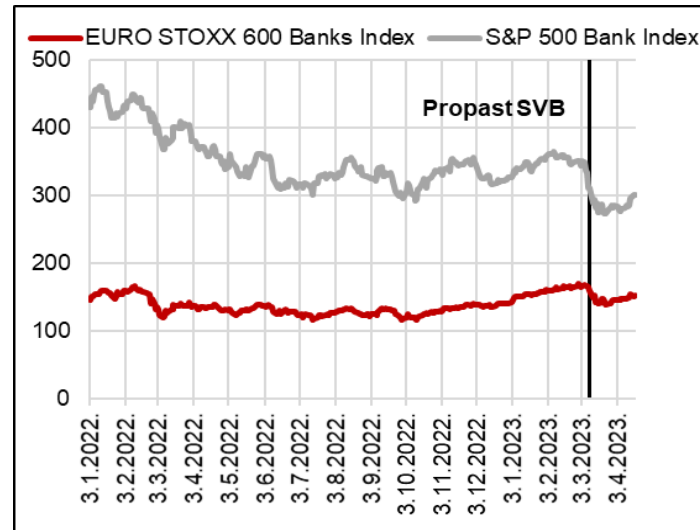
Revidiranje indeksa financijskog stresa za Hrvatsku).

Izvor: HNB; ESB

[HRVATSKA NARODNA BANKA](#)

EUROSUSTAV

Cijene dionica europskih banaka su razmjerno stabilne

Izvor: Bloomberg

Dugoročne koristi za bankarski sektor uslijed uvođenja eura nadmašuju znatne kratkoročne troškove prilagodbe

Valutni rizik se gotovo dokida

Valutno inducirani kreditni rizik
praktički nestaje

Usklađivanje monetarnog instrumentarija

Smanjenje regulatornog troška

Prihodi od monetarnih operacija

Jednokratni troškovi prilagodbe

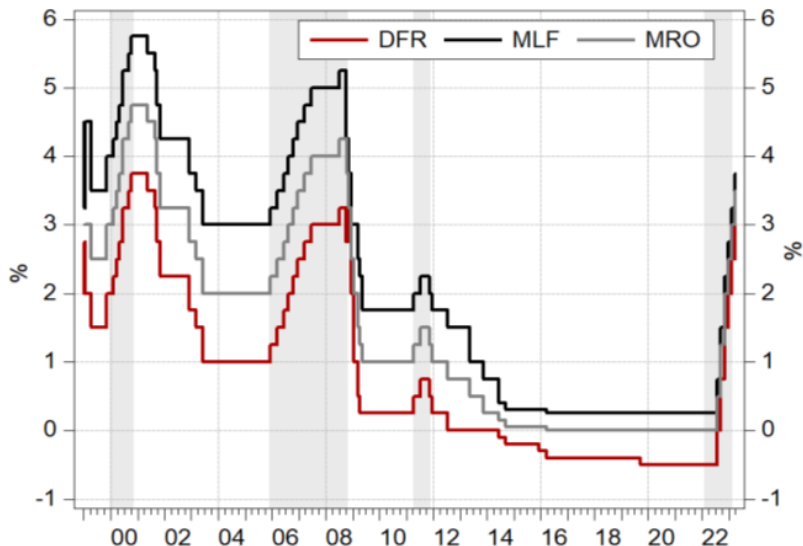
Prilagodba informatičkih sustava,
opskrba eurom, uključujući i
prilagodbu bankomata

Trajni gubitak dijela prihoda

Gubitak većine mjenjačkih poslova,
smanjenje pojedinih naknada i kamatne
marže

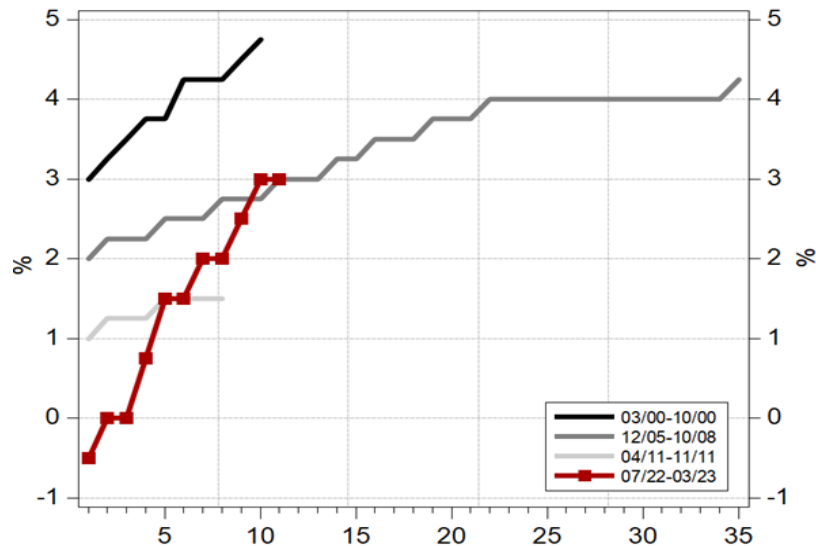
Hrvatska je uvela euro u ciklusu zaoštavanja monetarne politike...

Snažno zaoštavanje monetarne politike ECB-a

Izvor: ESB

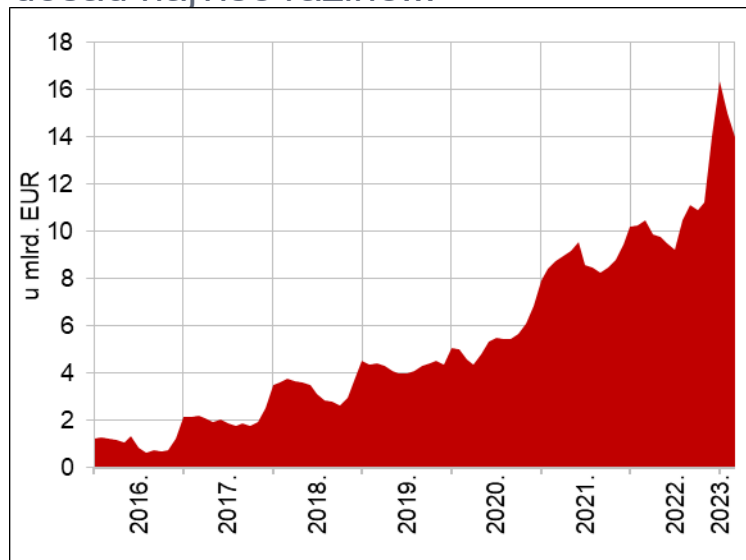
Ciklusi zatezanja monetarne politike ESB-a

Napomena: Na osi X prikazan je broj mjeseci. Ključne kamatne stope odnose se na MRO, osim u posljednjem ciklusu (07/22-03/23) gdje je prikazan DFR.
Izvor: ESB; izračun HNB-a.

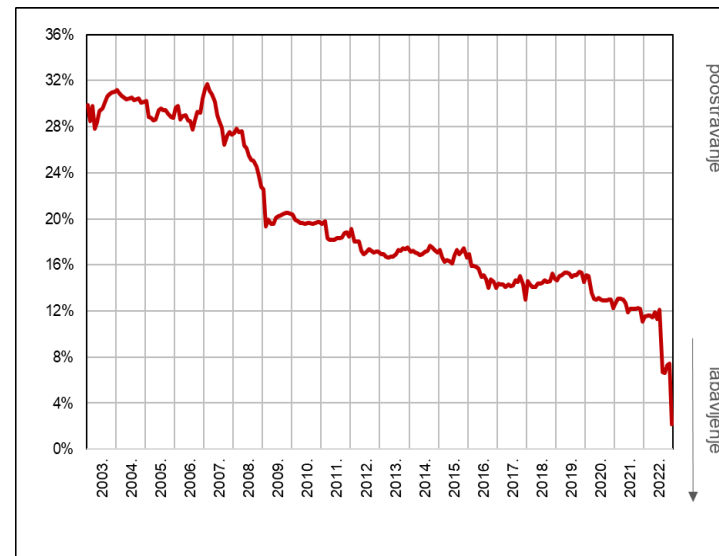
...no ono nije utjecalo na likvidnost domaćeg bankarskog sustava

Višak kunske likvidnosti dosegnuo je dosad najviše razine...

Izvor: HNB

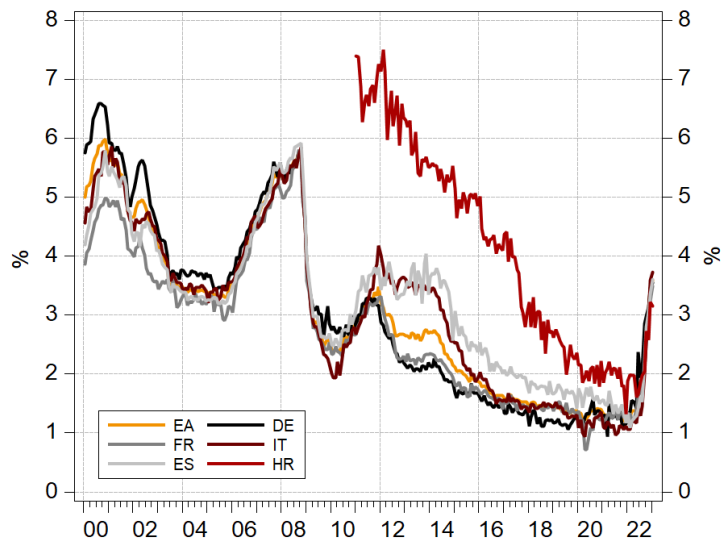
...zbog otpuštanja imobilizirane imovine banaka

Izvor: HNB

Zaoštravanje monetarne politike prenosi se na uvjete financiranja

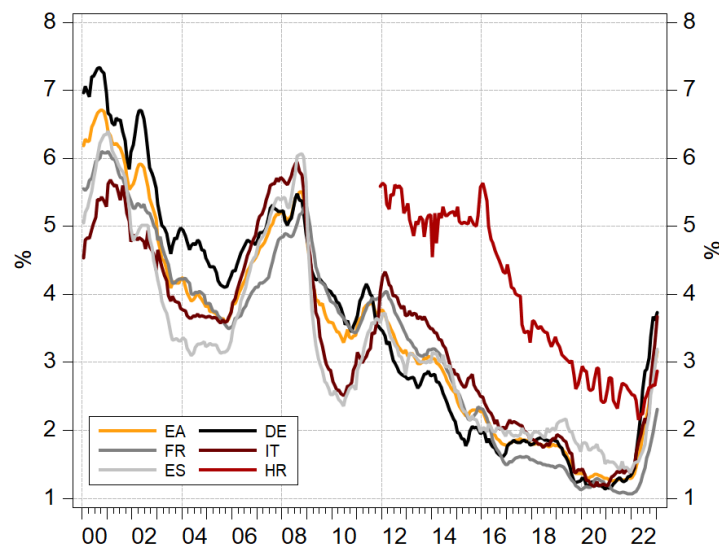
Kamatne stope na kredite nefinancijskim poduzećima

Napomena: Podaci se odnose na nove poslove do srpnja 2017., odnosno na čiste nove poslove nakon.

Izvor: ESB.

Kamatne stope na kredite stanovništvu

Napomena: Podaci se odnose na nove poslove na stambene kredite do srpnja 2017., odnosno na čiste nove poslove nakon.

Izvor: ESB.

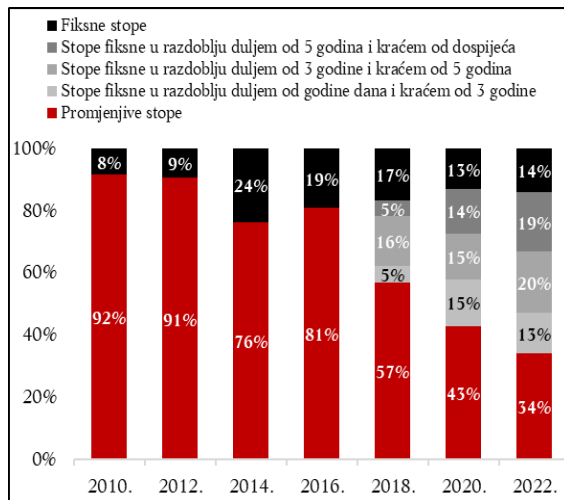
Porast kamatnih stopa povećava profitabilnost kreditnih institucija

- Neto kamatni prihodi u poslovima s nefinancijskim sektorom rastu zbog jačeg i bržeg prijenosa porasta kamatnih stopa na kredite nego na depozite, uz nisku ovisnost o ostalim izvorima financiranja
- Sredstva deponirana na prekonoćni depozit kod središnje banke znatno povećavaju neto kamatne prihoda
- Porast kamatnog induciranog kreditnog rizika, uz očekivano kvarenje kvalitete kreditnog portfelja će nešto umanjiti rast profitabilnosti
- Porastom nerealiziranih gubitaka kod financijskih instrumenata u portfelju koji se mjeri po fer vrijednosti ublažit će povoljne učinci rasta zarada na otpornost banaka

Intenzitet rasta kamatnih stopa na postojeće kredite ublažavaju rasprostranjena praksa fiksiranja i zakonska ograničenja

Pad udjela stambenih kredita s promjenjivim stopama potaknut Preporukom HNB-a iz 2017.

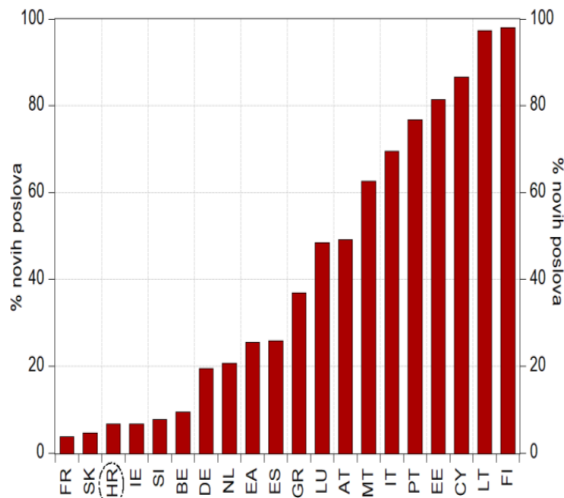

Napomena: Dug po kreditnim karticama te prekoračenja po transakcijskim računima isključeni su iz gornjeg prikaza. Od 2017. iz kategorije kredita uz varijabilne stope izdvojene su dvije dodatne kategorije ovisno o preostalom razdoblju fiksiranja kamatne stope: do 3 godine, iznad 3 godine i kraće od 5 godina te iznad 5 godina.

Izvor: HNB

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

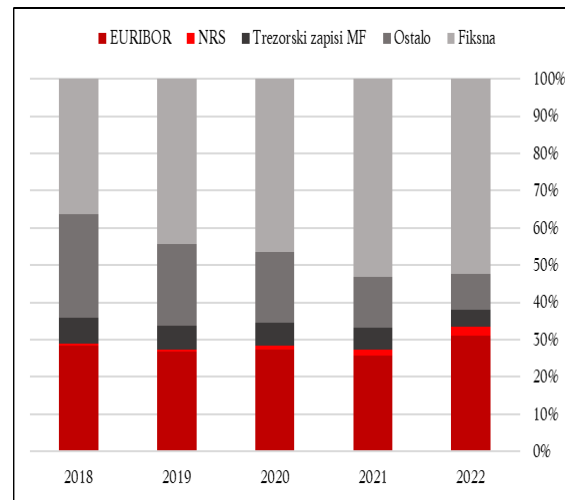
Hrvatska ima malen udio novih kredita sa stopom promjenjivom u roku od godine dana

Napomena: Podaci se odnose na prosinac 2022.

Izvor: ESB.

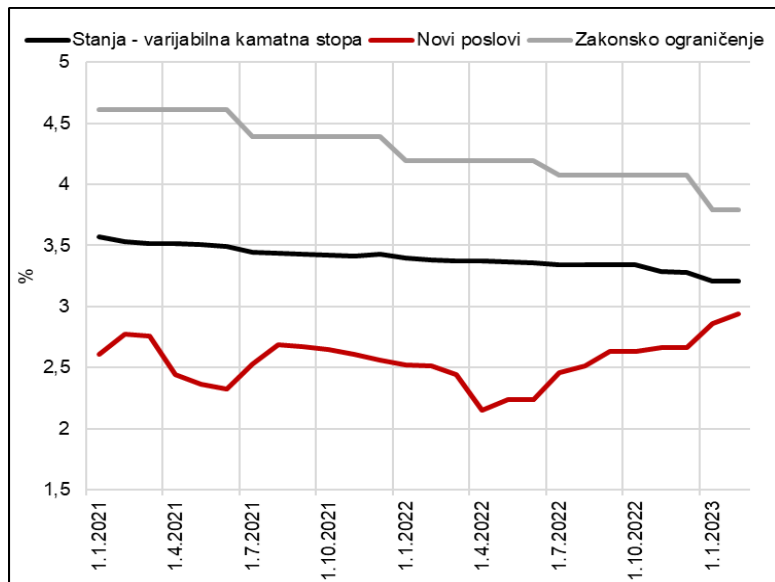
Udio kredita poduzećima vezanih uz Euribor porastao u 2022.

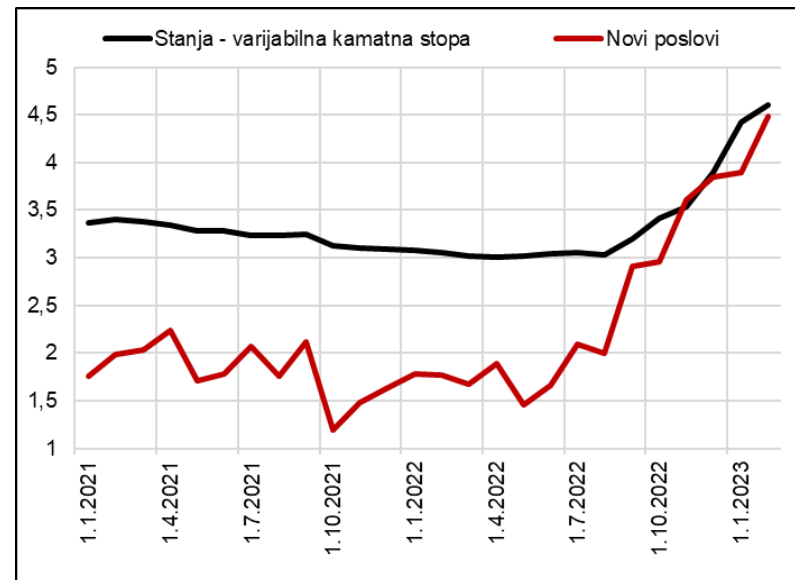
Izvor: HNB.

Rast kamatnih stopa znatno više su osjetila poduzeća nego kućanstva, koje štiti zakonsko ograničenje kamatne stope

Kamatne stope na stambene kredite

Kamatne stope na kredite poduzećima

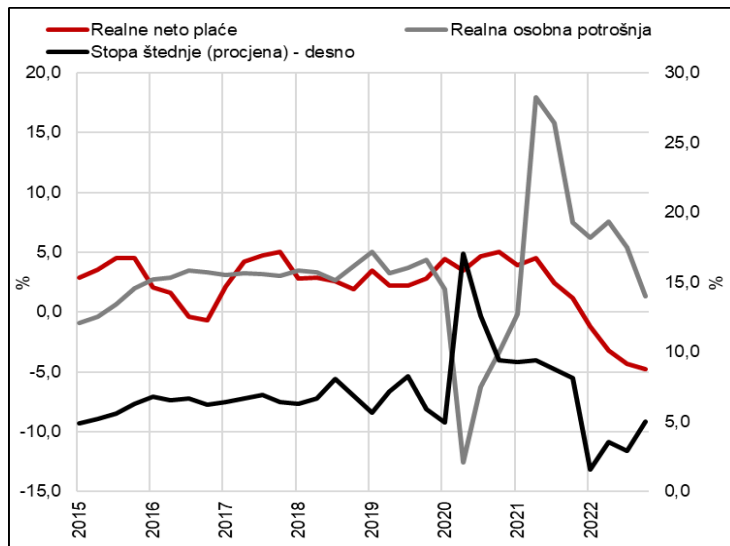

Izvor: HNB

Napomena: Korišten je jednostavni prosjek između zakonskog ograničenja na stambene kredite u kunama i eurima (koji se u prosjeku razlikuju za manje od 0,2 postotna boda); Stanja prikazuju stanja na kredite u kuna i u eurima s varijabilnom kamatnom stopom
Izvor: HNB

Smanjenje štednje kućanstava kako bi očuvali potrošnju, dok inflacija povoljno djeluje na poslovanje poduzeća

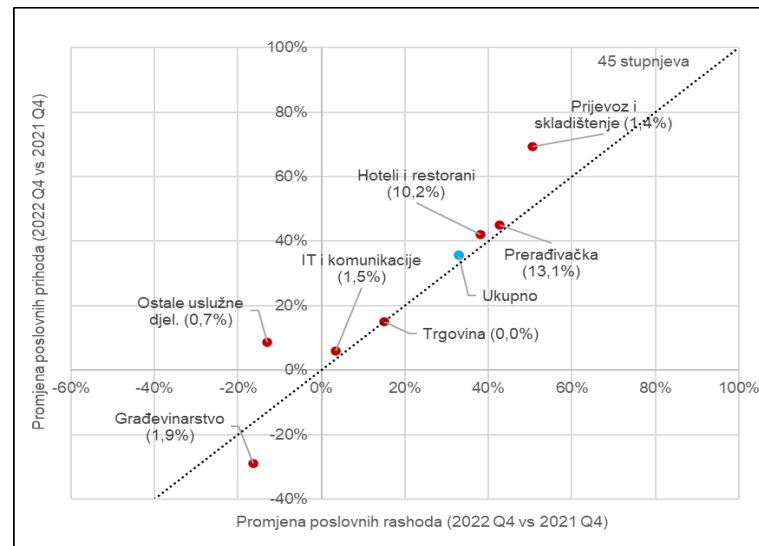
Niska razina štednje smanjuje otpornost kućanstava

Napomena: Tromjesečne vrijednosti raspoloživog dohotka procijenjene su primjenom Chow-Linove metode i serija naknada zaposlenicima te bruto operativnog viška i mješovitog dohotka kao indikatora. Stopa štednje izračunata je kao omjer procijenjenog nominalnog iznosa štednje i procijenjenog raspoloživog dohotka te isključuje prilagodbe za promjene u mirovinskim pravima.

Izvor: Eurostat; izračun HNB-a

Poslovni prihodi poduzeća u 2022. rasli su više od rashoda

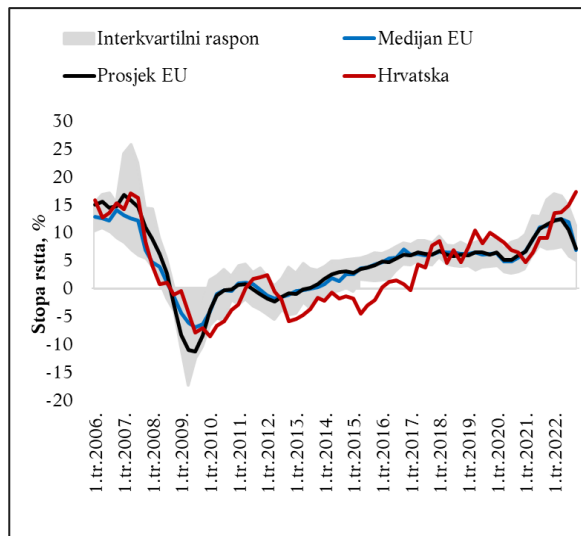

Napomena: Procijenjeno na temelju podataka za 70 poduzeća, dostupnih sa ZSE. Broj u zagradi pokazuje koliki postotak prihoda te djelatnosti se odnosi na poduzeća za koje ZSE objavljuje podatke.

Izvor: ZSE, izračun HNB-a

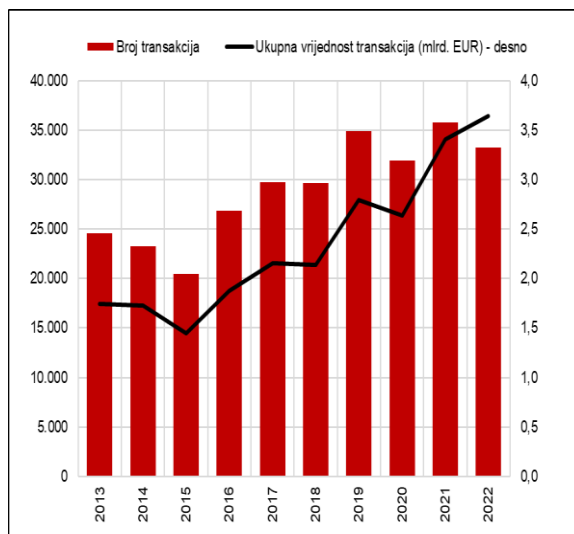
Usprkos smanjivanju broja transakcija na tržištu nekretnina, cijene i dalje rastu po visokim stopama

U drugim zemljama EU rast cijena nekretnina usporava, dok se u HR dodatno ubrzao krajem 2022.

Izvor: HNB

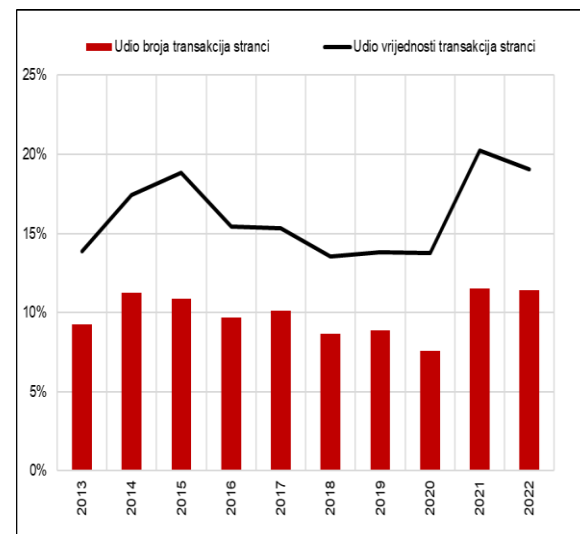
Iako se broj transakcija značajno smanjio u drugoj polovini 2022., vrijednost je porasla

Napomena: Za 2022. dana je procjena temeljem zbroja četiri tromjesečja završno s 3. tr. 2022.

Izvor: HNB

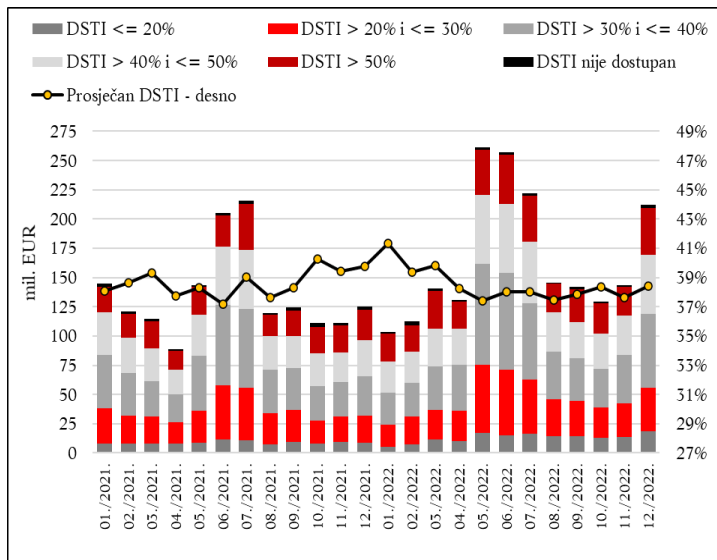
Stranci kupuju skuplje nekretnine u odnosu na prosjek tržišta

Izvor: HNB

Uvjeti odobravanja kredita su tijekom 2021. i 2022. bili stabilni, uz manja odstupanja za kredite odobrene u sklopu APN-a

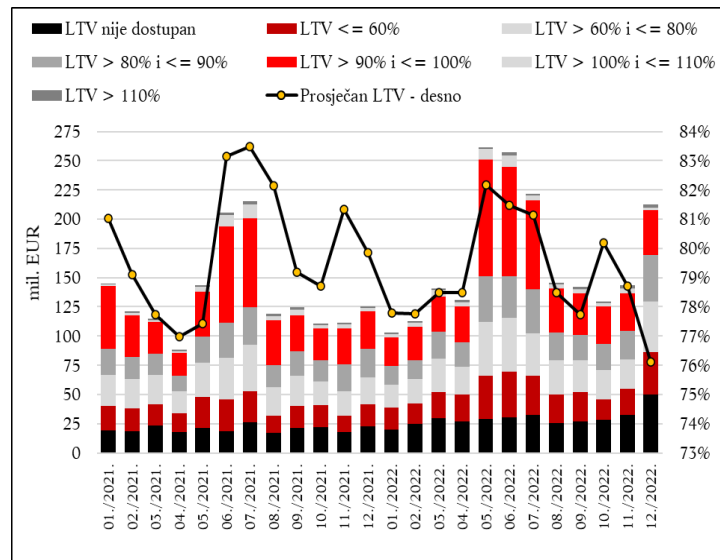
Dio dužnika izdvaja razmjerno visok udio dohotka na otplate ukupnog duga

Izvor: HNB

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

Prosječan LTV je razmjerno nizak, uz tek manji broj kredita s povišenim omjerima

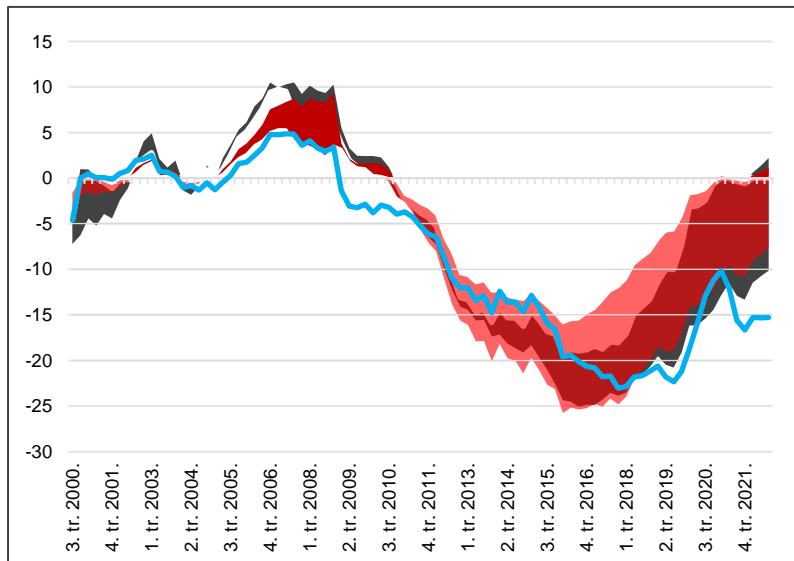

Napomena: Kod kredita osiguranim nekretninama u izgradnji LTV dostiže atipično visoke vrijednosti, jer se kao vrijednost instrumenta osiguranja izvještava vrijednost zemljišta, a ne očekivana vrijednost nekretnine po završetku gradnje pa su ti krediti uključeni u skupinu "LTV nije dostupan". Nadalje, stambeni krediti bez instrumenta osiguranja uključeni su u skupinu "LTV nije dostupan".

Izvor: HNB

Nastavlja se uzlazna faza financijskog ciklusa

Različiti pokazatelji upućuju na zatvaranje kreditnog jaza

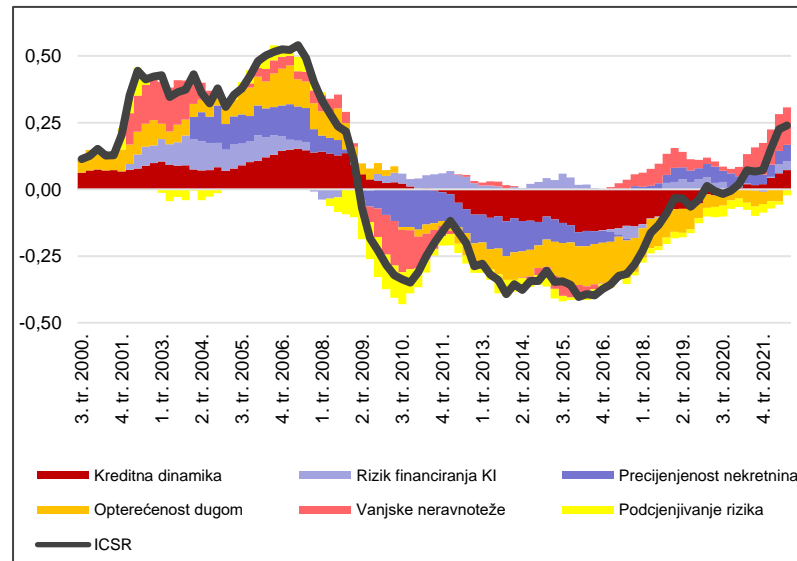

Napomena: . Prikazani su bazelski jaz (plava krivulja) i raspon vrijednosti 12 kreditnih jazova koji za RH bolje ispunjavaju signalnu funkciju u odnosu na bazelski jaz. Crvena područja označuju raspon jazeva prema apsolutnoj definiciji ($jaz = omjer(kredit/bdp) - trend(omjera)$), a crna relativnoj ($jaz = ((omjer / trend) - 1) * 100$).
Izvor: HNB

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Rast cikličkih sistemskih rizika pod utjecajem tržišta nekretnina i snažne kreditne dinamike

Napomena: ICSR je kompozitni indeks sistemskog cikličkog rizika, u kojem svaka skupina indikatora ima jednaku težinu (1/6).

Izvor: HNB

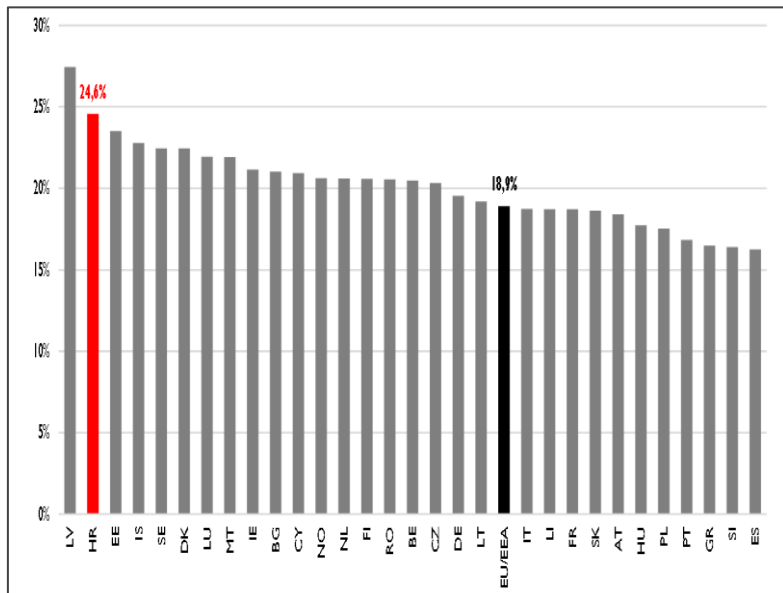
Izgradnjom protucikličkog zaštitnog sloja HNB jača otpornost banaka u odnosu na cikličke rizike

31.12.2022.	31.3.2023.	31.12.2023.
	Protuciklički zaštitni sloj 0,5%	Protuciklički zaštitni sloj 1,0%
Zaštitni sloj za OSV KI 0,5%-2%	Zaštitni sloj za OSV KI 0,5%-2%	Zaštitni sloj za OSV KI 0,5%-2%
Zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik 1,5%	Zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik 1,5%	Zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik 1,5%
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala 2,5%	Zaštitni sloj za očuvanje kapitala 2,5%	Zaštitni sloj za očuvanje kapitala 2,5%
Supervizorski kapitalni zahtjev	Supervizorski kapitalni zahtjev	Supervizorski kapitalni zahtjev
Minimalni kapitalni zahtjev 8%	Minimalni kapitalni zahtjev 8%	Minimalni kapitalni zahtjev 8%

- gradi se u uzlaznoj fazi ciklusa da bi se po potrebi mogao otpustiti u trenutku izbijanja krize ili preokreta ciklusa
- tijekom 2022. HNB je u dva navrata podizao najavljenju stopu **protucikličkog zaštitnog sloja kapitala** koji se do tada primjenjivao uz stopu **0%**
- od 31.3.2023. primjenjuje se stopa od **0,5%**
- od 31.12.2023. stopa u primjeni povećava se na **1%**

Kapitaliziranost i likvidnost domaćih banaka je među najvišima u EU

Stopa ukupnog kapitala

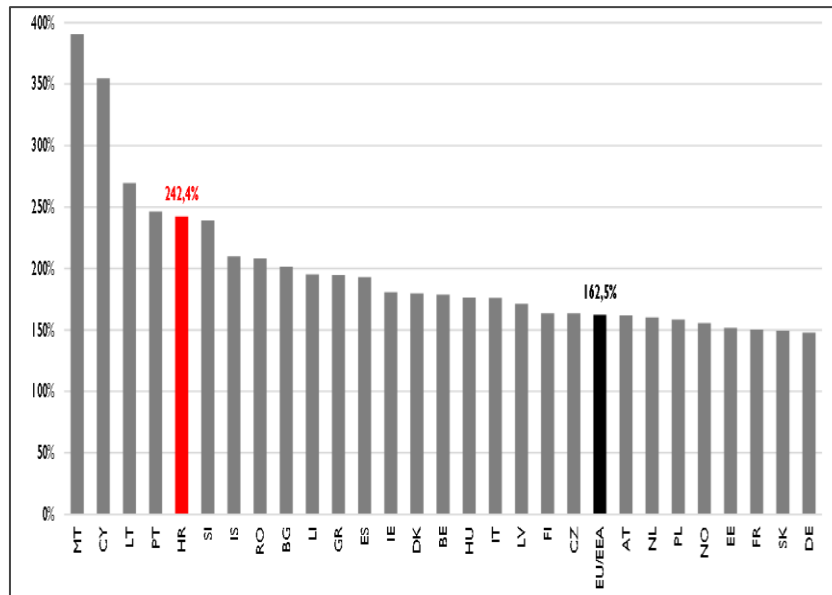
Napomena: Izvor podataka za države članice i EU (osim HR) jest EBA (Risk Dashboard, podaci za rujun 2022.)

Izvor podataka za HR jesu propisani izvještaji COREP/FINREP na dan 31. prosinca 2022.(NP)

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Koeficijent likvidnosne pokrivenosti

Napomena: Izvor podataka za države članice i EU (osim HR) jest EBA (Risk Dashboard, podaci za rujun 2022.)

Izvor podataka za HR jesu propisani izvještaji COREP/FINREP na dan 31. prosinca 2022.(NP)

Hvala na pažnji!